

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-09-26

Äldrenämndens protokoll torsdagen den 26 september 2024

Plats och tid

Stadshuset, Kommunfullmäktigesalen, klockan 13.00–17.10,
ajournering klockan 15.34–15.44

Paragrafer

81–101

Justering

Uppsala kommun använder sig av en avancerad elektronisk underskrift för justering av beslutsprotokoll. Denna återfinns på en separat sida sist i protokollet.

David Ling (MP) justerar som sammanträdets ordförande §§ 81–96.

Tobias Smedberg (V) justerar som sammanträdets ordförande §§ 97–101.

Jonas Segersam (KD) justerar samtliga paragrafer.

Protokollförare

Peter Jernberg, nämndsekreterare

Närvarande

Beslutande

Tobias Smedberg (V), ordförande §§ 97–101
David Ling (MP), ordförande §§ 81–96
Jonas Segersam (KD)
Hilde Klasson (S)
Soraja Nadimpour (S), närvarar på distans
Claes Olsson (S)
Ingrid Nordlander (V)
Cecilia Forss (M)
Lena Sandström (M)
Karin Thalén Ottersgård (C)
Birgitta Wikmark Carlsson (L)
Anders Sehlin (SD) §§ 88–101
Graciela Huentenao Inzunza (S)
Karin Bennemo (V) §§ 81–96
Thomas Tjäder (M) §§ 81–87

Ej tjänstgörande ersättare

Agneta Sundström (S)
Fuat Aslan (S)
Karin Bennemo (V) §§ 97–101
Carina Kumlin (UP)
Thomas Tjäder (M) §§ 88–93
Rigmor Stenmark (C)
Margit Borgström (KD)

Övriga närvarande

Lenita Granlund, förvaltningsdirektör
Åsa Markström, stabschef
Johan Eikman, Yvonne Jonsson, Magdalena Nyman och Rasmus Sundström,
avdelningschefer
Magnus Bergman-Kyllönen, ekonomichef
Rikard Sörell, strategisk ekonomichef sociala verksamheter
Anna Lindquist Forsberg, kommunikationsansvarig
Louise Westin, HR-chef
Karin Eduards, välfärdsutvecklare

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-09-26

Daniel Karlsson, utredare
Hans Byström, strateg
Peter Jernberg, nämndsekreterare

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-09-26

Äldrenämndens dialogforum

Äldrenämnden genomför ett dialogforum med inbjudna externa gäster från Uppsala Pensionärsföreningars Samarbetsråd, fackförbund och äldreombudsmannen. Delar av vård- och omsorgsförvaltningens ledningsgrupp deltar under dialogen.

Under punkten genomförs gruppdiskussioner utifrån frågorna förebyggande och tidiga insatser, kompetensförsörjning och trygghet och säkerhet.

Dialogforumet pågår mellan 13.00 och 14.30.

§ 81

Val av justerare samt justeringsdag

Äldrenämnden utser Jonas Segersam (KD) att justera dagens protokoll tillsammans med ordföranden 30 september 2024.

§ 82

Fastställande av föredragningslista

Äldrenämnden fastställer utsänd föredragningslista med följande justeringar:

- Birgitta Wikmark Carlsson (L) anmäler ett initiativärende som läggs till efter punkt 18,
- Ärende 5, *Delårsbokslut och delårsuppföljning per augusti 2024*, flyttas och behandlas efter initiativärendet, samt
- Ärende 4, *Ökad trygghet och säkerhet inom vård och omsorg*, flyttas och behandlas efter ärende 5.

§ 83

Äldrenämndens yttrande om förslag till Mål och budget 2025 med plan för 2026–2027

ALN-2024-00609

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** avge yttrande till kommunfullmäktige enligt ärendets bilaga 1,
2. **att** föreslå kommunfullmäktige att anta förslaget till Mål och budget 2025 med plan för 2026–2027 avseende nämndens ansvarsområde, med de justeringar som framgår av bilaga X,
3. **att** föreslå kommunfullmäktige att fastställa nämndens förslag på planerad fördelning mellan verksamhet utförd i egenregi och av privata utförare inklusive ersättningsmodeller avseende nämndens ansvarsområde enligt bilaga Y.

Deltar inte i beslutet

Jonas Segersam (KD) deltar inte i beslutet med hänvisning till det egna partiets förslag till mål och budget.

Cecilia Forss (M), Lena Sandström (M) och Thomas Tjäder (M) deltar inte i beslutet med hänvisning till det egna partiets förslag till mål och budget.

Karin Thalén Ottersgård (C) deltar inte i beslutet med hänvisning till det egna partiets förslag till mål och budget.

Birgitta Wikmark Carlsson (L) deltar inte i beslutet med hänvisning till det egna partiets förslag till mål och budget.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har den 11 september 2024 beslutat att remittera förslag till Mål och budget 2025 med plan för 2026–2027 till samtliga nämnder för kvalitetssäkring.

Äldrenämnden tillstyrker förslaget.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-09-26

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 16 september 2024
- Bilaga 1, Yttrande om förslag till Mål och budget 2025 med plan för 2026–2027
- Bilaga X, Föreslagna justeringar i Mål och budget 2025–2027
- Bilaga Y, Planerad fördelning mellan egenregi och privata utförare 2025
- Bilaga 2, Mål och budget 2025 med plan för 2026–2027 yttrandeversion

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

Särskilda yttranden

Carina Kumlin (UP) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

Utvecklingspartiet demokraterna hänvisar till den budget som UP har tidigare anmält.

§ 84

Förslag till taxor och avgifter 2025

ALN-2024-00646

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** föreslå kommunfullmäktige att fastställa nämndens förslag till taxor och avgifter för 2025 enligt ärendets bilaga.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har den 11 september beslutat att uppdra till nämnderna att i samband med yttrandet om förslag på Mål och budget 2025 med plan för 2026–2027 fastställa förslag till taxor och avgifter för 2025.

Äldrenämnden tar ut avgifter för insatser enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen, exempelvis hemtjänst, särskilt boende och hemsjukvård. Nämndens avgifter indexeras utifrån förändringen av prisbasbeloppet som fastställs av regeringen årligen. Förändringen av prisbasbeloppet för 2025 uppgår till 2,6 procent.

Samtliga avgifter föreslås höjas enligt förändringen av prisbasbeloppet, förutom måltidsavgiften på särskilt boende, som höjs med 1 procent med hänvisning till att självkostnadsberäkningar visar att en mindre höjning är tillräcklig för att täcka nämndens egen beräknade kostnad för insatsen. Dessutom höjs inte avgiften för efterrätter.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 17 september 2024
- Bilaga, Förslag taxor och avgifter 2025

Yrkanden

Jonas Segersam (KD) yrkar bifall till förslaget.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-09-26

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

Särskilda yttranden

Jonas Segersam (KD), Cecilia Forss (M), Lena Sandström (M) och Thomas Tjäder (M) och Karin Thalén Ottersgård (C) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

Det är rimligt att taxor och avgifter skrivs upp i takt med inflation och ökade kostnader, genom en årlig uppräknings/indexering. Det är bra att nämnden följer den principen så det inte blir oväntade större ökningar med längre mellanrum.

§ 85

Förslag till ersättningar 2025

ALN-2024-00647

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** föreslå kommunfullmäktige att anta förslaget till ersättningar inom lagen om valfrihetssystem (LOV) för år 2025 enligt ärendets bilaga.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har den 11 september beslutat att uppdra till äldrenämnden att i samband med yttrandet om förslag på Mål och budget 2025 med plan för 2026–2027 fastställa förslag till ersättningar inom LOV för år 2025.

Ersättningarna för nämndens största områden särskilt boende, hemtjänst och hemsjukvård föreslås för 2025 justeras enligt följande:

Särskilt boende: Höjd ersättning med 4,2 %,

Hemtjänst tätort: Höjd ersättning med 5,0 %,

Hemtjänst landsbygd: Höjd ersättning med 10,0 %,

Hemsjukvård utförd av legitimerad personal: Höjd ersättning med 5,0 %.

Föreslagna ersättningsförändringar för 2025 beräknas få en ekonomisk påverkan på nämnden med ökade kostnader till externa utförare om 40 miljoner kronor nästa år.

Utifrån nämndens prognosticerade överskott för 2024 och förslag på uppräknad budgetram (netto) för 2025 samt beräknad kostnadsnivå nästa år bedöms denna kostnadsökning inrymmas i nämndens budgetram.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 18 september 2024
- Bilaga, Förslag på ersättningar år 2025 för samtliga insatser inom LOV

Äldrenämnden
ProtokollDatum:
2024-09-26

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

Särskilda yttranden

Jonas Segersam (KD), Cecilia Forss (M), Lena Sandström (M) och Thomas Tjäder (M) och Karin Thalén Ottersgård (C) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

Äldrenämnden gav 2024 en alltför låg uppräkningsgrad av ersättningen till externa utförare inom särskilt boende. 1,9 % täckte inte på långa vägar de ökade kostnaderna för lokaler, personal och varor under året, vilket betyder att flera utförare fått driva verksamheten med underskott.

Föreliggande förslag innebär en förbättring, men Uppsala ligger fortfarande lågt jämfört med andra kommuner, vilket innebär en lägre kvalitet i vården. Vi föreslår även här en årlig indexering enligt omsorgsprisindex.

Det är också viktigt att momskompensation som utbetalas från staten går till just externa utförare, och inte som skett i Uppsala även till egenregion. Det har under lång tid sannolikt lett till bristande likvärdighet mellan de olika utförarna och skapar inte konkurrensneutralitet mellan egenregion och externa utförare, något som vi förespråkar.

§ 86

Rapport av ej verkställda gynnande beslut enligt socialtjänstlagen SoL, kvartal 2 2024

ALN-2024-00421

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** godkänna rapporten och dess bilagor gällande ej verkställda gynnande beslut för kvartal 2 2024, samt
2. **att** lämna över rapport med bilagor till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Äldrenämnden har jämlikt 16 kap 6 f–h §§ SoL skyldighet att kvartalsvis rapportera till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), kommunens revisorer och kommunfullmäktige gynnande beslut om bistånd enligt 4 kap 1 § SoL som ej verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Rapporten ska ange vilka typer av bistånd besluten gäller och hur lång tid som förflutit från dagen för respektive beslut.

Det senaste kvartalet har totalt 46 beslut rapporterats som ej verkställt inom tre månader. Av dem gällde 28 män och 18 kvinnor.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 28 augusti 2024
- Bilaga 1 a, Sammanställning av ej verkställda beslut kvartal 2 2024
- Bilaga 1 b, Tid för verkställighet kvartal 2 2024
- Bilaga 2, Rapportering till kommunfullmäktige av ej verkställda gynnande beslut enligt socialtjänstlagen (SoL), kvartal 2 2024

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

§ 87

Nytt avtal om läkaruppdrag i kommunal hälso- och sjukvård i Uppsala län

ALN-2024-00519

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** godkänna avtalet om läkaruppdrag i kommunal hälso-och sjukvård i Uppsala län.

Sammanfattning

Av hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) framgår att regionen tillsammans med kommunerna ska sluta avtal angående omfattningen av och formerna för läkarmedverkan. Region Uppsala ska avsätta de läkarresurser som behövs så att enskilda med behov av samverkande vård i hemmet kan erbjudas en god hälso- och sjukvård.

Uppdraget att se över och uppdatera gällande avtal om läkarmedverkan i kommunal hemsjukvård initierades till TL HSVO år 2023 av länets socialchefs nätverk, i syfte att säkerställa patientsäkerhet och jämlik vård i länet.

Det nya avtalet har varit ute på remiss till länets huvudmän. Avtalet gäller då samtliga huvudmän fattat beslut och skrivit under avtalet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 5 augusti 2024
- Bilaga, Utkast - avtal och läkaruppdrag

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

§ 88

Svar på initiativärende från Karin Thalén Ottersgård (C) och Rigmor Stenmark (C) om att förstärka anhörigfunktionen inom äldreomsorgen

ALN-2024-00469

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** besvara initiativärendet med föredragningen i ärendet.

Sammanfattning

Karin Thalén Ottersgård (C) och Rigmor Stenmark (C) har den 3 juni 2024 inkommit med initiativärende om att förstärka anhörigfunktionen inom äldreomsorgen. I initiativärendet yrkas att äldrenämnden ger förvaltningsdirektören i uppdrag att utreda hur Uppsala kommun skulle kunna förstärka anhörigfunktionen, i första hand inom befintlig organisation utifrån intentionerna i initiativet.

I svar på initiativärendet framhåller äldrenämnden att utrednings- och utvecklingsarbete pågår inom anhörigområdet. Ett särskilt uppdrag från nämnden till förvaltningen om att utreda frågan bedöms därför inte som aktuellt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 2 september 2024
- Bilaga, Initiativärende från Karin Thalén Ottersgård (C) och Rigmor Stenmark (C) om att förstärka anhörigfunktionen inom äldreomsorgen

Yrkanden

Karin Thalén Ottersgård (C), Jonas Segersam (KD) och Cecilia Forss (M) yrkar bifall till initiativärendet.

Ordförande David Ling (MP) yrkar att ärendet ska besvaras enligt liggande förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ser att det finns två förslag, dels att besvara initiativärendet enligt liggande förslag, dels att bifalla initiativärendet enligt Karin Thalén Ottersgårds (C) m.fl. yrkande.

Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar att besvara initiativärendet enligt liggande förslag.

Reservationer

Jonas Segersam (KD), Cecilia Forss (M), Lena Sandström (M) och Karin Thalén Ottersgård (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för initiativärendet, med tillägg av följande motivering: ”Initiativet beskriver ett viktigt utvecklingsområde och bör därför bifallas.”

Birgitta Wikmark Carlsson (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för initiativärendet.

Anders Sehlin (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för initiativärendet.

§ 89

Svar på remiss om Handlingsplan för program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

ALN-2024-00441

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** avge yttrandet till Kommunstyrelsen enligt ärendets bilaga 1.

Sammanfattning

Äldrenämnden har mottagit remiss för yttrande avseende åtgärderna i handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Revideringen avser endast åtgärderna och delansvarig för åtgärderna i handlingsplanen.

Syftet med handlingsplanen är att säkra och fördjupa införandet av Programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Förslaget till reviderad handlingsplan har tagits fram i samverkan med förvaltningar och bolag i kommunkoncernen, Funktionsrätt Uppsala kommun och brukareexperter.

Äldrenämnden ställer sig positiv till förslagen i den reviderade handlingsplanen. Nedan presenteras synpunkter på delar av innehållet i handlingsplanen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 12 augusti 2024
- Bilaga 1, Förslag på yttrande om handlingsplan för program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- Bilaga 2, Reviderad handlingsplan för program för full delaktighet personer med funktionsnedsättning

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

§ 90

Svar på remiss om Uppsala kommuns Miljö- och klimatprogram

ALN-2024-00540

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** avge yttrande till kommunstyrelsen enligt ärendets bilaga 1.

Sammanfattning

Den 11 juni 2024 fattade kommunstyrelsen beslut om att remittera förslag till Miljö- och klimatprogram till samtliga nämnder och bolagsstyrelser samt miljö- och klimatberedningen.

Miljö- och klimatprogrammets huvudsakliga syfte är att beskriva mål för kommunens strategiska miljö- och klimatarbete. Programmet fungerar som en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet inom miljö och klimat och utgör en gemensam utgångspunkt för prioritering och planering av kommunkoncernens insatser.

I nämndens yttrande framhålls nämndens synpunkter på etappmålen 2,5 och 10 som är de mål som bedöms vara av särskild vikt för nämnden. Nämnden framhåller också behovet av en tydlig strategi även för områden utanför kommunens rådighet för att nå målet om nettonollutsläpp 2030.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, daterad 19 augusti 2024
- Bilaga 1, Förslag på yttrande om revidering av Uppsala kommuns Miljö- och klimatprogram
- Bilaga 2, Remissversion Miljö- och klimatprogram

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

§ 91

Svar på remiss om Uppsala kommuns bostadsförsörjningsprogram

ALN-2024-00559

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** avge yttrande till kommunstyrelsen enligt ärendets bilaga 1.

Sammanfattning

Kommuner ska enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar anta riktlinjer för bostadsförsörjningen under varje mandatperiod. I Uppsala kommun delas detta in i två dokument med namnen ”Bostad för alla, program för bostadsförsörjningen” med tillhörande handlingsplan. Under våren 2024 har förslag arbetats fram tillsammans med berörda nämnder och bolag under ledning av stadsbyggnadsförvaltningen. Kommunstyrelsen har vid sitt sammanträde den 11 juni 2024 beslutat att skicka förslag till program för bostadsförsörjningen med tillhörande handlingsplan på remiss till berörda nämnder och bolagsstyrelser samt till externa aktörer.

I äldrenämndens yttrande konstateras att målgruppen äldre i huvudsak inkluderas i program och handlingsplan på ett ändamålsenligt sätt. Behovet understryks dock av att i högre grad ta hänsyn till utmaningar kopplade till social hållbarhet i programmet och i handlingsplanens åtgärder. Därtill framhålls att delmål 1.1 som rör kvarboende behöver utvecklas och konkretiseras, något som är särskilt viktigt för äldre personer med olika typer av funktionsnedsättning.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-09-26

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 19 augusti 2024.
- Bilaga 1, Yttrande avseende förslag till program och handlingsplan för bostadsförsörjningen
- Bilaga 2, Bostad för alla - Förslag till program för bostadsförsörjningen
- Bilaga 3, Bostad för alla - Förslag till handlingsplan för program för bostadsförsörjningen
- Bilaga 4, Behovs- och marknadsanalys, underlag till kommunens bostadsförsörjningsarbete

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

§ 92

Svar på remiss om Landsbygdsprogram för Uppsala kommun 2024 till 2030 och Handlingsplan 2024–2028 för Landsbygdsprogram för Uppsala kommun ALN-2024-00426

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** i yttrandet lägga till skrivningen ”Träffpunkter för äldre är ett viktigt exempel på förebyggande arbete, också på landsbygden. Hur detta förebyggande arbete ska kunna utvecklas bör omnämnas i program och handlingsplan,” samt
2. **att** med justering enligt 1 avge yttrande till kommunstyrelsen enligt ärendets bilaga 1.

Sammanfattning

Syftet med program och handlingsplan är att sätta ramarna för Uppsala kommuns långsiktiga utvecklingsarbete för hållbara landsbygder. Programmet förtydligar inriktning och fungerar som en gemensam utgångspunkt för prioritering och planering av kommunkoncernens insatser. Syftet med handlingsplanen är att säkra genomförandet av landsbygdsprogrammet och ge en samlad bild av vilka åtgärder som ska genomföras.

Remissen avser Landsbygdsprogram för Uppsala kommun 2024–2030 samt tillhörande handlingsplan 2024–2028. I äldrenämndens yttrande avseende programmet och handlingsplanen betonas att inkluderingsperspektivet behöver förstärkas och med fördel kan utvidgas till att inkludera diskrimineringsgrunderna som helhet. Utöver detta framhålls vikten av att äldrenämnden inkluderas som delansvarig i ytterligare några åtgärder i handlingsplanen, samt vikten av att indikatorerna för uppföljning också inkluderar målgruppen äldre.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 19 augusti 2024
- Bilaga 1, Förslag på yttrande om remiss av landsbygdsprogrammet samt handlingsplanen för Uppsala kommun
- Bilaga 2, Remissversion Landsbygdsprogram för Uppsala kommun 2024 till 2030
- Bilaga 3, Remissversion Handlingsplan för Landsbygdsprogram för Uppsala kommun

Yrkanden

Jonas Segersam (KD), Cecilia Forss (M) och Karin Thalén Ottersgård (C) yrkar följande tillägg till yttrandet: ”Träffpunkter för äldre är ett viktigt exempel på förebyggande arbete, också på landsbygden. Hur detta förebyggande arbete ska kunna utvecklas bör omnämnas i program och handlingsplan.”

Ordförande David Ling (MP) och Hilde Klasson (S) yrkar bifall till Jonas Segersams (KD) m.fl. yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ser att det utöver liggande förslag finns ett tilläggsyrkande enligt Jonas Segersams (KD) m.fl. yrkande.

Ordföranden frågar först om nämnden kan bifalla tilläggsyrkandet och finner att nämnden beslutar så.

Ordföranden frågar därefter om nämnden kan besluta att avge yttrandet med justering enligt tilläggsyrkandet och finner att nämnden beslutar så.

Särskilda yttranden

Jonas Segersam (KD), Cecilia Forss (M), Lena Sandström (M) och Karin Thalén Ottersgård (C) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

Även om det är äldrenämndens ansvar att ge en god service och vård för äldre även på landsbygden, så borde det i landsbygdsprogram och handlingsplan sägas något om betydelsen av förebyggande arbete för äldre i kommunen. Träffpunkterna på landsbygden, vare sig de drivs i egen regi eller av civilsamhället är ett viktigt erbjudande för äldres hälsa och välbefinnande. Vi föreslog därför att det borde omnämnas i program och handlingsplan och yrkade på ett tillägg som tacksamt bifölls av nämnden.

§ 93

Svar på remiss om Riktlinje för planering för höjd beredskap

ALN-2024-00517

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** avge yttrande till kommunstyrelsen enligt ärendets bilaga 1.

Sammanfattning

Äldrenämnden är remissinstans för kommunstyrelsens riktlinje för planering för höjd beredskap (KSN-2024-01540).

Riktlinjen beskriver principer, ansvar och övergripande krav gällande kommunens beredskapsplanering i fredstid och verksamhet under höjd beredskap och syftar till att skapa en gemensam inriktning och samsyn för Uppsala kommuns arbete.

Riktlinjen föreslås tillämpas i planering inför höjd beredskap och krig i samtliga nämnder, med undantag för de gemensamma nämnderna, namngivningsnämnden, krisledningsnämnden och valnämnden.

I nämndens yttrande föreslås att riktlinjen inte antas utan att kommunledningskontoret i stället tar fram en vägledning i frågorna som sedan tidigare finns beskrivna i Program för krisberedskap och civilt försvar 2024–2027 (KSN-2023-01685).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 23 augusti 2024
- Bilaga 1, Förslag på yttrande om riktlinje för planering för höjd beredskap (KSN-2024-01540)
- Bilaga 2, Remissversion Riktlinje för planering för höjd beredskap

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-09-26

Ordföranden noterar att nämndsammanträdet nu går in på den stängda delen.

§ 94

Redovisning av delegationsbeslut

ALN-2024-00018

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** godkänna redovisningen av äldrenämndens delegationsbeslut och lägga förteckningen till handlingarna.

Sammanfattning

Till nämnden anmäls delegationsbeslut enligt förteckningen nedan.

1. Lista över delegationsbeslut i individärenden, Bistånd västra, under juni 2024
2. Lista över delegationsbeslut i individärenden, Bistånd västra, under juli 2024
3. Lista över delegationsbeslut i individärenden, Bistånd västra, under augusti 2024
4. Lista över delegationsbeslut i individärenden, Bistånd östra, under juni 2024
5. Lista över delegationsbeslut i individärenden, Bistånd östra, under juli 2024
6. Lista över delegationsbeslut i individärenden, Bistånd östra, under augusti 2024
7. Yttrande till JO över anmälan, dnr 2662-2024, 11 september 2024
8. Protokoll från äldrenämndens arbetsutskott, 20 september 2024
9. Delegationsförteckning Äldrenämnden 2024-06-05 till 2024-09-20

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

§ 95

Anmälningssärenden äldrenämnden

ALN-2024-00019

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** notera anmälningssärende enligt ärendets förteckning till protokollet.

Sammanfattning

Till nämnden anmäls ärenden enligt förteckningen nedan.

1. Svar på Karin Thalén Ottergårds (C) frågor om våldsombud inom vård- och omsorgsförvaltningen
2. Kommunrevisionens granskning av kompetensförsörjning inom äldreomsorgen
3. Brev till äldrenämnden från Uppsala läns dövas förening, 26 juni 2024, med frågor kring teckenspråkskompetens på Höganäshemmet och förvaltningens svar.
4. Information från plan- och byggnadsnämnden att detaljplanen för del av Bälinge-Ekeby 1:3 är på samråd mellan 16 augusti och 27 september 2024
5. Information från plan- och byggnadsnämnden om detaljplaner som har fått laga kraft.
6. Svar på frågor från Jonas Segersam (KD) 26 september 2024
7. Protokoll från äldrenämndens arbetsutskott 5 juni 2024
8. Protokoll från äldrenämnden 12 juni 2024
9. Protokoll från extra sammanträde med äldrenämndens arbetsutskott 5 september 2024
10. Protokoll från extra sammanträde med äldrenämnden 6 september 2024
11. Dom från kammarrätten 26 juni 2024
12. Dom från förvaltningsrätten 13 augusti 2024
13. Beslut från förvaltningsrätten 15 augusti 2024
14. Dom från förvaltningsrätten 21 augusti 2024
15. Beslut från förvaltningsrätten 28 augusti 2024
16. Dom från förvaltningsrätten 29 augusti 2024
17. Dom från förvaltningsrätten 6 september 2024
18. Dom från förvaltningsrätten 9 september 2024
19. Dom från förvaltningsrätten 10 september 2024

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-09-26

20. Beslut från förvaltningsrätten 20 september 2024

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

§ 96

Initiativärende från Birgitta Wikmark Carlsson (L) om systematiska kvalitetsuppföljningar inom den kommunala hemtjänsten

ALN-2024-00685

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** initiativärendet är besvarat med hänvisning till att det redan pågår ett intensivt arbete inom samtliga av de områden som initiativärendet pekar på.

Yrkanden

Ordförande David Ling (MP) yrkar med bifall från Hilde Klasson (S) och Ingrid Nordlander (V) följande:

Systematiskt kvalitetsarbete, lärande organisation, fungerande klagomåls- och visseblåsarfunktioner är helt avgörande i arbetet med att stärka vår äldreomsorg. Det pågår redan ett intensivt arbete inom samtliga av de områden som initiativärendet pekar på. Med anledning av det beslutar nämnden att anse ärendet besvarat.

Birgitta Wikmark Carlsson (L) yrkar bifall till initiativärendet.

Karin Thalén Ottersgård (C), Jonas Segersam (KD) och Cecilia Forss (M) yrkar i första hand att ärendet ska skickas för beredning och i andra hand bifall till initiativärendet.

Anders Sehlin (SD) yrkar bifall till initiativärendet.

Ordförande David Ling (MP) yrkar att ärendet ska avgöras i dag.

Beslutsgång

Ordförande ser att det finns tre förslag: att skicka initiativärendet på beredning, att initiativärendet är besvarat och att bifalla initiativärendet.

Ordföranden ställer först yrkandet om att skicka initiativärendet på beredning mot avslag och finner att nämnden avslår yrkandet.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-09-26

Ordföranden ställer sedan yrkandet att initiativärendet redan är besvarat mot att bifalla initiativärendet och finner att nämnden beslutar att initiativärendet redan är besvarat.

Reservationer

Birgitta Wikmark Carlsson (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för initiativärendet.

Jonas Segersam (KD), Cecilia Forss (M), Lena Sandström (M) och Karin Thalén Ottersgård (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för initiativärendet.

Ärendet

Birgitta Wikmark Carlsson (L) anmäler initiativärendet enligt följande.

Initiativ om systematiska kvalitetsuppföljningar inom den kommunala hemtjänsten

I dagens samhälle vittnar många äldre om en känsla av otrygghet inför risken att utsättas för olika typer av brott. Det får dem att undvika områden, aktiviteter eller avstå från att gå ut på kvällen. Men vad händer när denna otrygghet tar sig innanför hemmets väggar, den plats som borde vara ens fristad? Veras berättelse är en sådan tragedi där hemmet, en plats som borde vara fredad, i stället blev en fruktansvärd brottsplats.

Redan hösten 2023 slog Vera larm om en man inom hemtjänsten som visade obehagliga och påträngande beteenden. Trots att hon sökte hjälp från kommunen ignorerades hennes varningar. I stället för att agera snabbt och beslutsamt tilläts mannen fortsätta sitt arbete vilket ledde till att hon våldtogs i sitt eget hem av den man utsedd att hjälpa henne. Vi finner inga ord. Hur kan detta hända och varför trodde inte hemtjänstchefen på Vera?

Den oro, skräck och hopplöshet som hon måste ha känt är svår att föreställa sig. Hur kan det komma sig att kommunen inte har dokumenterat hennes tidigare larm om mannens beteende och varför tilläts han fortsätta sitt arbete flera månader efter anklagelserna? Det är en fråga om integritet och om makten att själv kunna bestämma vem som stiger över tröskeln för att hjälpa till i vardagen.

Vi liberaler är bestörta över vad som hänt Vera och andra äldre. Det är tydligt att kommunens rutiner har brustit. Nu är det av största vikt att snarast implementera ett systematiskt kvalitetsarbete som främjar lärande och förbättring inom kommunala verksamheter. Detta arbete måste inkludera en översyn av kommunens system för att hantera klagomål från äldre och rapportering av oegentligheter från anställda. För att motverka all form av tystnadskultur behövs fungerande och säkra kanaler där man kan larma om missförhållanden utan rädsla för repressalier. Vi har även krävt bakgrundskontroll av samtliga som arbetar inom hemtjänsten. Det är det minsta vi kan begära när det handlar om människors säkerhet och välbefinnande.

Uppsala kommun har över 14 000 medarbetare varav 6 000 arbetar inom vård och omsorg. Vi har många medarbetare som gör ett fantastiskt jobb och är engagerade i att utföra sitt arbete på bästa sätt. Veras berättelse blottlägger djupa och allvarliga brister inom hemtjänsten. Dessa måste åtgärdas omedelbart samtidigt som vi inte får glömma bort att stötta de medarbetare som bidrar till mycket bra i våra verksamheter. Det handlar om att återupprätta äldres värdighet och införa en systematisk kvalitetsuppföljning där deras trygghet och säkerhet alltid är högsta prioritet. Vi måste säkerställa att något sådant här aldrig händer igen.

Med anledning av ovanstående yrkar Liberalerna:

- **att** uppdra till kommunledningskontoret att säkerställa ett dedikerat telefonnummer med garanterad bemanning dit brukare kan vända sig för att få stöd och råd,
- **att** uppdra till kommunledningskontoret att implementera ett systematiskt kvalitetsarbete som främjar kontinuerligt lärande och förbättring inom kommunens verksamheter, i första hand för yrkesgrupper som arbetar nära brukare inom vård och omsorg, samt
- **att** uppdra till kommunledningskontoret att göra en översyn av kommunens visseblåsarfunktion för att garantera en säker rapportering av missförhållanden och aktivt bryta tystnadskulturen inom kommunala verksamheter.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-09-26

§ 97

Närvarorätt

Äldrenämnden beviljar Karin Eduards, välfärdsutvecklare, Daniel Karlsson, utredare, Hans Byström, strateg, och Dawn Anthony, politisk sekreterare, närvarorätt under den stängda delen av nämndsammanträdet.

§ 98

Delårsbokslut och delårsuppföljning per augusti 2024

ALN-2023-00695

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** fastställa ekonomiskt delårsbokslut per augusti 2024 enligt ärendets bilaga 1,
2. **att** fastställa verksamhetsplan och budget, delårsuppföljning per augusti 2024 enligt ärendets bilaga 2, samt
3. **att** överlämna dessa till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Verksamhetsplanen beskriver hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2024–2026 och visar hur nämndens politik bidrar till att uppfylla de krav som ställs genom fokusmål, uppdrag och budget. Äldrenämndens budget visar hur nämnden fördelar de ekonomiska resurser som den tilldelats.

Vård- och omsorgsförvaltningen har upprättat förslag till uppföljning av status för nämndens uppdrag och åtgärder per augusti 2024, samt ekonomisk uppföljning per augusti 2024. Delårsuppföljningen är framtagen utifrån den verksamhetsplan som äldrenämnden upprättat för året, vilken utgår från de fokusmål och uppdrag som kommunfullmäktige tilldelat nämnden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 23 augusti 2024
- Bilaga 1, Delårsbokslut per augusti 2024
- Bilaga 2, Verksamhetsplan och budget 2024–2026 – Uppföljning per augusti 2024

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

Särskilda yttranden

Jonas Segersam (KD), Cecilia Forss (M), Lena Sandström (M) och Karin Thalén Ottersgård (C) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

Våra partier hade andra budgetar och förslag för nämndens verksamhet, vilket också skulle påverkat utfallet i delårsbokslut- och uppföljning.

Vi saknar fortfarande tydliga mål och uppföljning när det gäller kvalitet och värdighet för de äldre vårdtagarna. Både ekonomistyrningen och verksamhetsstyrningen borde ha målsättningar som handlar om kvalitet, valfrihet, trygghet och det som de äldre själva efterfrågar.

Carina Kumlin (UP) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

I delårsbokslut framgår att Äldrenämnden förväntas få ett positivt resultat på mellan 58 miljoner och 90 miljoner för 2024.

Utvecklingspartiet demokraterna anser att beslutet om nedstängningen av seniorrestaurangerna Ramund och vid Årsta fattades alldeles för snabbt.

Ett stort antal äldre berördes direkt av ÄLN:s beslut, vilket vi också påpekade vid nämndens sammanträde.

I fortsättningen förutsätts att bättre prognoser tas fram, så att inte hastiga och ej underbyggda beslut fattas av nämnden. Den öppna verksamheten som ej är lagstyrd drabbas oftast av neddragningar och stängningar.

Dessa öppna verksamheter behövs så att hemtjänst och särskilt boende kan förebyggas och att fler personer kan fortsätta ha ett aktivt liv. Pensionärsföreningarna har också kraftigt reagerat på beslutet som ÄLN fattade om seniorrestauranger, detta inte stämmer överens med kommunens mål om en Äldrevänlig kommun.

UP anser att medel bör avsättas till den öppna verksamheten, så att restaurangerna åter kan vara tillgängliga för de äldre från 2025.

§ 99

Ökad trygghet och säkerhet inom vård och omsorg

ALN-2024-00676

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** uppdra till vård- och omsorgsförvaltningen att kraftsamla för ökad trygghet inom äldreomsorgen i enlighet med ärendets föredragning,
2. **att** uppdra till vård- och omsorgsförvaltningen att se över hur uppföljningar och stickprovskontroller kan systematiseras i enlighet med ärendets föredragning,
3. **att** uppdra till vård- och omsorgsförvaltningen att införa trygghetsskapande teknik som ger brukarna möjlighet att kunna se vem som kommer för att utföra insatsen i hemmet, samt
4. **att** arbetet med föreslagna åtgärder återrapporteras till nämnden.

Sammanfattning

Vård- och omsorgstagare inom Uppsala kommun ska kunna känna sig trygga och säkra med den vård- och omsorg som ges, oavsett insats, driftsform eller utförare.

De fall av sexuellt våld som upptäckts inom kommunens hemtjänst visar hur kriminellt agerande av ett fåtal individer riskerar leda till ett minskat förtroende för välfärden som helhet. Denna gång har grova sexualbrott ägt rum, men välfärden är även en måltavla för annan grov organiserad brottslighet. Ett kraftfullt agerande är därför nödvändigt för att trygga tilliten till välfärden.

Äldrenämnden föreslås därför uppdra till vård- och omsorgsförvaltningen att kraftsamla för ökad trygghet inom äldreomsorgen. Inom ramen för kraftsamlingen föreslås ett antal konkreta åtgärder för att motverka kriminalitet i äldreomsorgen och stärka tryggheten för brukare, anhöriga och medarbetare.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 24 september 2024

Yrkanden

Karin Thalén Ottersgård (C), Jonas Segersam (KD) och Cecilia Forss (M) yrkar som tillägg till förslaget

- att arbetet med föreslagna åtgärder rapporteras skriftligt till varje nämndsammanträde inledningsvis,
- att en extern oberoende utvärdering av hemtjänsten, inklusive ledning och styrning av verksamheten, organisation och kultur görs i syfte att identifiera orsaker till de uppkomna problemen, samt
- att utvärderingen ska innefatta en jämförelse vilken betydelse olika huvudmän, och byte av huvudmän, har haft för kvaliteten och tryggheten för brukarna.

Ordförande Tobias Smedberg (V) yrkar avslag på Karin Thalén Ottersgård (C) m.fl. yrkande.

Ordförande Tobias Smedberg (V) yrkar vidare att arbetet med föreslagna åtgärder återrapporteras till nämnden.

Jonas Segersam (KD) yrkar bifall till liggande förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ser att det utöver liggande förslag finns två tilläggsyrkanden, dels enligt Karin Thalén Ottersgård (C) m.fl. yrkande, dels enligt ordförandens eget yrkande.

Ordföranden frågar förs om det är nämndens mening att avslå eller bifalla Karin Thalén Ottersgård (C) m.fl. yrkande och finner att nämnden avslår yrkandet.

Ordföranden frågar sedan om det är nämndens mening att bifalla eller avslå ordförandens eget yrkande och finner att nämnden bifaller yrkandet.

Ordföranden frågar avslutningsvis om nämnden i övrigt kan besluta enligt liggande förslag och finner att nämnden beslutar så.

Reservationer

Jonas Segersam (KD), Cecilia Forss (M), Lena Sandström (M) och Karin Thalén Ottersgård (C) reserverar sig mot beslutet enligt följande:

När kallelse skickades till nämnden fanns inget ärende om åtgärdsplan och utvärdering av vad som gått så totalt fel i verksamheten att flera fall av våldtäkter, sexuella övergrepp och ekonomiska oegentligheter kunnat ske inom hemtjänsten.

Först när media uppmärksammade missförhållandena rullade en formidabel PR-kampanj ut, där media fått bättre information än ledamöterna i nämnden.

Information till nämnden och åtgärder borde naturligtvis ha presenterats när våldtäkterna inträffade i maj, men det är bra att det nu sker förändringar som beslutas både i kommunstyrelsen och i nämnden. Det borde vara en självklarhet att befattningsprofiler tas fram för de anställda, och att personers bakgrund säkerställs så att inte kriminella element kan få insteg i äldre personers hem och intima liv.

Vi anser att det som nu skett bara är symptom på underlåtelser under 10 år av socialdemokratiskt ledda styren, där organisation, ekonomi och misstänkliggörande av externa utförare har kommit före kvaliteten i vården, värdigheten för de äldre och ett gott och tryggt ledarskap i organisationen.

Det är slående att ordförande själv erkänner att förhållningssättet när det gäller att inte göra bakgrundskontroller varit "naivt". Ändå avskaffades bakgrundskontroller 2018 trots kraftiga protester från den borgerliga oppositionen.

Nu måste en extern oberoende utvärdering av hela verksamheten inom hemtjänsten, inklusive ledning och styrning, organisation och kultur ske för att komma till rätta med bristerna. Det duger inte att utreda sig själv. Nämnden måste också få en noggrann uppföljning av föreslagna åtgärder.

Tyvärr biföll inte majoriteten våra förslag, förutom att lägga till en att-sats om att återrapport ska ske till nämnden.

Särskilda yttranden

Carina Kumlin (UP) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

I ärendet beskrivs hur uppdrag ges till vård- och omsorgsförvaltningen att kraftsamla för ökad trygghet inom äldreomsorgen, att se över uppföljningar och införa mer teknik.

Utvecklingspartiet demokraterna anser att fokus ska vara på att tidigt fånga signaler från brukare, och att verktyg tas fram till chefer och berörd personal hur de ska agera vid signaler om allvarliga händelser. Inget av detta finns med i ärendet.

UP anser

att chef snabbt gör loggkontroll om vem eller vilka som registrerats hos brukaren inom äldre- eller inom omsorgen när en händelse inträffat.

att chef besöker och med hjälp av de fotografier som redan finns på vårdpersonal, stödjer den äldre att identifiera vem som har gjort händelsen eller uppträtt på ett obehagligt sätt.

att chef därefter snabbt agerar så att händelsen utreds, och vad som ska anmälas eller om personal ska bytas ut eller stängas av.

Om detta redan finns med i rutin hur chefer ska agera vid signaler från brukare, så bör detta implementeras mycket tydligare och löpande följas upp.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-09-26

§ 100

Deltagande konferens och möten

Det finns inga konferenser eller möten att notera till protokollet.

§ 101

Frågor från nämndens ledamöter

Det har kommit en fråga från Carina Kumlin (UP) om läget med butik på Torbjörnstorg och framtida dialog och planering med plan- och byggnadsnämnden. Frågan kommer att besvaras vid ett senare tillfälle.

Det har även kommit in frågor från Jonas Segersam (KD) om biståndshandläggare på avdelning myndighet och rapportering av överskridande tid inom hemtjänsten. Frågorna har besvarats skriftligt och finns som anmälningsärende till dagens sammanträde (§ 95 ovan).

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-09-26

Ordföranden avslutar sammanträdet.

För dem av nämndens förtroendevalda som önskar ger förvaltningsdirektören en redogörelse med anledning av de allvarliga händelser inom nämndens verksamheter och hur förvaltningen arbetar med anledningen av händelserna.